

Nr 16.

Ankom till riksdagens kansli den 12 mars 1940 kl. 1 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående beräkning i vissa fall av anställningstid för pension enligt kungörelsen den 7 december 1934 (nr 585) med föreskrifter angående pensionering av viss arbetarpersonal i statens tjänst.

I en den 23 februari 1940 dagtecknad proposition nr 83, som hänvisats till bankoutskottets förberedande handläggning, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att bemyndiga Kungl. Maj:t att i fråga om beräkning i vissa fall av anställningstid för pension enligt kungörelsen den 7 december 1934 (nr 585) med föreskrifter angående pensionering av viss arbetarpersonal i statens tjänst utfärda bestämmelser i huvudsaklig överensstämmelse med vad i propositionen angivits.

I skrivelse till Kungl. Maj:t den 5 oktober 1938 har järnvägsstyrelsen anför, att bland den personal, som vid statens övertagande under senare år av vissa enskilda järnvägar haft anställning vid dessa järnvägar, funnits åtskilliga äldre arbetare, som ej varit delägare i någon pensionskassa. Med stöd av bestämmelserna rörande järnvägsföretagets övertagande hade flertalet av dessa arbetare omedelbart entledigats och i samband därmed tillerkänts pensioner med belopp, som med hänsyn till anställningstiden ansetts skäliga. I den mån sådan äldre arbetare erhållit fortsatt anställning vid statens järnvägar hade i några fall förekommit, att tjänstepensionsreglementet för arbetare icke blivit tillämpligt å arbetaren. Med hänsyn till sin ålder vid övergången i statens järnvägars tjänst kunde dylik arbetare ofta ej heller intjäna det antal tjänstår — 15 tjänstår före 60 års ålder — som erfordrades för erhållande av pension med stöd av kungörelsen den 7 december 1934, nr 585, vilken innefattade vissa mera summariska föreskrifter i fråga om pensionering av i statens tjänst anställda arbetare. I de fall, då i järnvägsstyrelsens skrivelse avsedda arbetare sålunda icke vore berättigade till pension enligt för arbetare i statens tjänst gällande pensionsbestämmelser, föreläge för statens järnvägar icke annan skyldighet än att låta dem komma i åtnjutande av de pensions- eller understödsförmåner, som eventuellt skulle hava tillkommit vederbörande, därest banan ej övergått i statens ägo. De pensioner, som utginge enligt de enskilda företagens praxis, vore i förhållande till anställningstiden alltför låga och även ur försörjningssynpunkt otillfredsställande. Pensioneringen av ifrågavarande arbetarpersonal syntes styrelsen böra ske enligt förmånligare grunder. Styrelsen ansåge därvid en tillämpning av bestämmelserna i oförmälda kungörelse den 7 december 1934 ligga närmast till hands, och för möjliggörande i ökad omfattning av tillämpning av denna kungörelse å arbetare, varom nu vore fråga,

borde enligt styrelsens uppfattning sådan arbetare erhålla rätt att såsom tjänstår för pension enligt kungörelsen tillgodoräkna tiden för anställningen vid den enskilda järnvägen. Styrelsen har härvid erinrat, att enligt tjänstepensionsreglementet för arbetare även anställningstid vid av staten övertaget enskilt företag kunde tillgodoräknas såsom tjänstår. I åtskilliga fall hade också förekommit, att i samband med statsförvärv av enskild järnväg övertagen arbetare efter endast ett eller annat års anställning vid statens järnvägar erhållit pension enligt nämnda reglemente och därvid såsom tjänstår fått tillgodoräkna sig två tredjedelar av tjänstetiden vid den enskilda järnvägen. Med hänsyn härtill och då det ur sakliga synpunkter icke syntes föreligga anledning att förfara annorlunda då fråga vore om pension enligt kungörelsen den 7 december 1934, ansåge styrelsen, att motsvarande tillgodoräknande borde medgivas jämväl arbetare, varå tjänstepensionsreglementet icke blivit tillämpligt. Då pension enligt kungörelsen den 7 december 1934 i stort sett uppginge till två tredjedelar av den pension, som enligt nämnda reglemente tillkomme icke yrkesutbildad arbetare med motsvarande antal tjänstår, syntes anställningstiden böra tillgodoräknas utan reduktion.

Järnvägsstyrelsen har vidare föreslagit, att även anställningstid vid bygandet av enskild järnväg, som sedermera övertagits av staten, vid tillämpning av kungörelsen den 7 december 1934 skulle få anses likställd med anställningstid i statens tjänst.

Föredragande departementschefen har på de skäl, som av järnvägsstyrelsen anförts, ansett sig böra tillstyrka styrelsens förslag i fråga om beräkning i vissa fall av anställningstid för pension enligt förenämnda kungörelse den 7 december 1934. De ändrade grunderna för beräkningen av anställningstiden hava syntes böra få tillämpas jämväl på redan inträffade pensionsfall, dock utan rätt för pensionstagaren att för tiden före de nya bestämmelsernas ikraftträdande komma i åtnjutande av förbättrade pensionsförmåner.

Utskottet.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag, hemställer,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande proposition.

Stockholm den 12 mars 1940.

På bankoutskottets vägnar:

HARALD ÅKERBERG.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar Åkerberg, Holmström, von Horn, Nilsson i Mölndal, Sundvik, Leander, Bodin i Visby och Lindblom;

från andra kammaren: herrar Holmgren, Lovén, Andersson i Falkenberg, K. A. Westman, Osberg, Svedman, Andersson i Munkaljungby och Eriksson i Sandby.